

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/103/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7821202448
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7821202448.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Martina Kolesára a JUDr. Borisa Brondoša vo veci navrhovateľa: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom B. XXX/XX, C., zast. JUDr. Ladislavom Csákóom, advokátom so sídlom Rožňava, Hviezdoslavova 4, za účasti účastníkov: 1/ D. E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXX, 2/ H. I., nar. X.X.XXXX, bytom C. F. XX, 3/ A. J. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. F. XXX, 4/ E. J., nar. X.XX.XXXX, bytom C. F. XXX, 5/ B. K. L., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXX, 6/ E. M., nar. XX.X.XXXX, bytom C. F. XX, 7/ N. M., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XXXX/X, C., prechodne bytom C. F. XX, 8/ D. J. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XX, C., 9/ Urbárske a pasienkové spoločenstvo Rožňavské Bystré, so sídlom Rožňavské Bystré 2, IČO: 31 989 225 a 11/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, v konaní o potvrdenie vydržania, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu 5Vyd/1/2021-30 zo dňa 3.5.2022 Okresného súdu Rožňava

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ sa návrhom podaným na Okresnom súde Rožňava domáhal potvrdenia vydržania vlastníckeho práva v podiele 1/1 k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX v kat. území C. F., Obec Rožňavské Bystré, okres C. ako pozemok – parcely reg. „E“ evidované na mape určeného operátu: parc. č. 430/1 - orná pôda s výmerou 128 m², parc. č. 430/2 - orná pôda s výmerou 125 m², parc. č. 430/3 - orná pôda s výmerou 530 m², parcela č. 430/4 - orná pôda s výmerou 577 m² a k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX registra „E“ v kat. území C. F., Obec Rožňavské Bystré, okres C., ako parcela č. 431/1- orná pôda s výmerou 202 m² a parcela č. 431/2 - orná pôda s výmerou 864 m² (ďalej len „predmetné nehnuteľnosti“). Podaný návrh odôvodnil tým, že niekedy v 80. rokoch minulého storočia (v roku 1984) jeho matka B. B. odkúpila od t.č. už neb. H. F., C. I., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXX, do svojho výlučného vlastníctva nehnuteľnosti v súčasnosti evidované na LV č. XXX P. O. XXX registra „E“ v kat. území C. F., pričom dohodu o odkúpení pozemku účastníci dohody stratili, rovnako aj všetky ďalšie písomnosti, ktoré by deklarovali titul nadobudnutia držby označených nehnuteľností jeho právnu predchodkyňou a následne ním samým, a eventuálne mohli byť podkladom na zápis vlastníckeho práva do príslušnej evidencie nehnuteľností. Uviedol, že viac ako 37 rokov boli predmetné pozemky v užívaní jeho právnej predchodkyne a kontinuálne i v jeho užívaní, resp. v užívaní jeho rodiny, že od nepamäti predmetný pozemok, ktorý je v skutočnosti záhradou, so svojou rodinou obhospodaroval, udržiaval a znášal náklady spojené s jeho držbou, čo preukazuje aj potvrdenie príslušného správcu dane o platení dane z nehnuteľností zo dňa 7.7.2021 (predmetné nehnuteľnosti sú na katastrálnej mape evidované ako parcely registra „C“ pod parc. č. 163/1 a 163/2). Poukázal na to, že nikdy nebol žiadnou osobou alebo orgánom verejnej správy upozornený na také okolnosti, ktoré by vzbudili akékoľvek pochybnosti v jeho presvedčení, že mu pozemok skutočne patrí. V návrhu označení účastníci, prípadne ich právni predchodcovia, ktorým by bolo svedčilo vlastnícke právo k tomuto pozemku, nikdy nenamietali užívanie nehnuteľnosti jeho rodinou trvajúce roky, pričom niektorí z dotknutých účastníkov obývali a aj v súčasnosti obývajú nehnuteľnosti susediace s predmetným pozemkom a prehlásili písomnými

vyhláseniami, že nemajú žiadne výhrady k tomu, aby predmetné nehnuteľnosti navrhovateľ nadobudol do svojho výlučného vlastníctva titulom vydržania. S vydržaním predmetných nehnuteľností taktiež súhlasila aj samotná obec, ktorá písomne potvrdila, že vydržaním jej oprávnené záujmy nie sú dotknuté (potvrdenie Obce Rožňavské Bystré zo dňa 7.7.2021). Skutočnosť, že predmetný pozemok užíva ako vlastný (a že ho tak užíval aj jeho právny predchodca), môže podľa navrhovateľa dosvedčiť takmer každý obyvateľ obce znály miestnych pomerov. Navrhovateľ ďalej uviedol, že po dobu prinajmenšom 30 rokov bol dobromyseľný v tom, že predmetný pozemok prislúcha do rodinného majetku a vzhľadom na všetky okolnosti a náležitú opatrnosť, ktorá sa môže od neho objektívne a spravodlivo požadovať, je dobromyseľný v tom, že ho oprávnené užíva ako vlastný, nepretržite minimálne od 3.5.2002, kedy jeho matka na jeho narodeniny mu pozemok darovala v celom rozsahu do jeho výlučného vlastníctva, čo potvrdzuje čestné vyhlásenie jeho matky B. B. zo dňa 1.7.2021. Vo vzťahu k účastníkom konania označeným v návrhu poukázal na to, že v 1. rade je označená osoba zapísaná na LV č. XXX v k.ú. C. F., Obec C. F., Q. C., ktorá s navrhovaným vydržaním súhlasí, čo prehlásila písomne podpísaným čestným vyhlásením. Podobne s návrhom súhlasí aj účastník v 2. rade, ktorý je evidovaný ako podielový spoluvlastník nehnuteľností (o veľkosti podielu 1/4 k celku) na LV č. XXX v k.ú. C. F.. Ako účastníkov v 3. až 9. rade v návrhu označil právnych nástupcov zomrelých E. I. a H. M., C. I., ktorí prichádzajú do úvahy ako ich zákonní dedičia. Nakoľko účastníkmi konania musia byť aj tie osoby, ktoré sú evidované na príslušnom LV (resp. ich právni nástupcovia), s poukazom na ust. § 359c ods. 2 písm. b) CMP označil v návrhu účastníkov v 1. až 9. rade, a to i napriek tomu, že písomne súhlasili s navrhovaným spôsobom nadobudnutia jeho vlastníckeho práva, pričom ani účastník v 9. rade nemá voči návrhu výhrady, len to doposiaľ písomne nepotvrdil. Rovnako za účelom splnenia všetkých procesných podmienok konania, ako ďalších účastníkov konania označil Urbárske a pasienkové spoločenstvo Rožňavské Bystré a Slovenský pozemkový fond v súlade s ust. § 359c ods. 2 písm. c) a d) CMP. Na základe uvedených skutočností v presvedčení o osvedčení existencie svojho nároku navrhovateľ navrhol, aby súd vydal vyzývacie uznesenie, ktorým by návrh na začatie konania o vydržaní prijal na ďalšie konanie a uložil výzvu na uplatnenie námietok proti vydaniu uznesenia o potvrdení vydržania na súde prvej inštancii a následne, po uplynutí lehoty určenej na podanie námietok a vykonanom dokazovaní uznesením potvrdil nadobudnutie jeho vlastníckeho práva v podiele 1/1 vydržaním k predmetným nehnuteľnostiam.

2. Okresný súd Rožňava (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) napadnutým uznesením zamietol návrh navrhovateľa na začatie konania o potvrdení vydržania zo dňa 27.8.2021 (I.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (II.).

3. Rozhodol tak pri právnom posúdení návrhu podľa ustanovení §§ 130 ods. 1, § 134 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a ust. § 359c ods. 1 a 2, § 359d ods. 1 a 2, § 359e ods. 1 a 2, § 359f Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), keď na podklade navrhovateľom tvrdených skutočností a predložených listinných dôkazov dospel k záveru, že navrhovateľ si neplnil povinnosť vyplývajúcu z ust. § 359d ods. 2 CMP a neosvedčil splnenie predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním [ktorými sú: spôsobilý predmet vydržania, subjekt vydržania, oprávnená držba, ktorá musí byť posudzovaná objektívne, vydržacia doba a preukázanie dobromyseľnosti držiteľa spočívajúcej v presvedčení, že mu vec alebo právo patrí], a preto návrh podľa ust. § 359e ods. 2 v spojení s § 359f ods. 1 CMP zamietol. Vyšiel pritom z tvrdení navrhovateľa, ktorý odvodzuje svoje vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam od vlastníckeho práva svojej matky a tá nehnuteľnosti mala nadobudnúť kúpnu zmluvou uzavretou so H. F., C. I., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXX (t.č. už nebohau), ktorá zmluva sa však nezachovala a následne predmetné nehnuteľnosti navrhovateľovi jeho matka darovala darovacou zmluvou uzatvorenou dňa 3.5.2002, odkedy navrhovateľ predmetné nehnuteľnosti dobromyseľne užíva ako vlastné. Súd prvej inštancie poukázal na to, že po nadobudnutí účinnosti zákona č. 264/1992 Zb. (účinného od 1.1.1993), sa pre nadobudnutie vlastníctva popri prevodnej zmluve vyžaduje aj vklad do katastra nehnuteľností. Samotné uzavretie prevodnej zmluvy nemá v našom právnom poriadku priamy prevodný (translačný) účinok, pričom vlastnícke právo na nadobúdateľa prechádza až rozhodnutím o vklade do katastra nehnuteľností. Na podklade uvedenej úvahy súd uzavrel, že navrhovateľ za tohto právneho stavu v čase uzavretia darovacej zmluvy bez jej následného vkladu do katastra nehnuteľností, nemohol byť dobromyseľný, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol, a teda vzhľadom na tieto okolnosti nemohol založiť svoju dobrú vieru, že je ich vlastníkom. Nemohol tak podľa názoru súdu prvej inštancie nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním k 3.5.2002, so započítaním držby svojho právneho predchodcu. Nad rámec uvedených dôvodov súd vytkol navrhovateľovi, že sa nedostatočne vysporiadal s okruhom účastníkov tak, ako ho vymedzuje ust. § 359c ods. 2 CMP tým, že v návrhu neoznačil ako účastníkov konania

zomrelých H. M., C. I., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX a E. I., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, napriek tomu, že títo sú zapísaní na LV č. XXX ako spoluvlastníci predmetných nehnuteľností, pričom za účastníkov označil do úvahy prichádzajúcich zákonných dedičov, medzi inými aj účastníka v 4. rade A. J., nar. XX.X.XXXX, ktorý podľa zistenia súdu prvej inštancie zomrel dňa XX.X.XXXX, teda ešte pred začatím konania. Skonštatoval v tejto súvislosti, že zo žiadneho ustanovenia CMP súdu nevyplýva povinnosť zisťovať v rámci konania o potvrdení vydržania oprávnených účastníkov, resp. ich právnych nástupcov (dedičov). Vzhľadom na právny charakter a zrýchlenú formu konania, v rámci ktorého nie je potrebné vykonať dokazovanie v takom rozsahu, ako v prípade určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, bolo povinnosťou navrhovateľa predložiť súdu perfektný (bez väd) návrh aj vo vzťahu k zisťovaniu oprávnených účastníkov, a to ku dňu podania návrhu na súde. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, keďže nezistil dôvod pre aplikáciu ust. § 53 až § 56 CMP.

4. Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V prvom rade nesúhlasil so spôsobom, akým sa súd prvej inštancie vysporiadal s podmienkami vydržania stanovenými zákonom. Odôvodnenie napadnutého uznesenia považoval za vnútorne protirečivé, až zmätočné, keď na jednej strane (bod 17. odôvodnenia uznesenia) súd konštatoval, že vydržanie predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, účelom ktorého je uvedenie faktického stavu oprávnenej držby do súladu s právnym stavom a v ďalšej časti odôvodnenia (bod 19.) už namieta absenciu zápisu titulu nadobudnutia jeho vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Podľa navrhovateľa ide o zjavne protichodné závery, keďže pokiaľ by došlo k zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, tak pochopiteľne by nemal dôvod a ani právny záujem na tom, aby inicioval predmetné vydržovacie konanie. Inými slovami, pokiaľ by disponoval predchádzajúcimi zmluvami o prevode predmetných nehnuteľností, ktoré by boli zapísané do katastra nehnuteľností, nebol by dôvod na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Vo svojej právnej argumentácii sa navrhovateľ odvolával na závery Ústavného súdu SR vyslovené v náleze sp. zn. II.ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018 a dal do pozornosti tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/283/2009, 4Cdo/287/2006 a 5Cdo/210/2019 zo dňa 12.8.2021, z ktorých vyplýva, že pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním postačuje aj domnelý právny dôvod a nie je potrebné, aby vydržiteľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia vlastníctva. Namieta, že súd vo svojom rozhodnutí nezohľadnil ustálenú judikatúru a v odôvodnení rozhodnutia nevysvetlil, na základe akých skutočností dospel k záveru, že neosvedčil splnenie predpokladov pre nadobudnutie svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, v dôsledku čoho je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné a nezrozumiteľné. Argumentoval ďalej tým, že jeho dobromyseľnosť o tom, že predmetné nehnuteľnosti užíval oprávnene a v dobrej viere ako ich vlastník, preukazujú aj čestné vyhlásenia dotknutých účastníkov konania, jeho matky a potvrdenie obce, že dlhodobo riadne platí miestnu daň z nehnuteľností, atď. avšak súd sa o týchto listinných dôkazoch v odôvodnení rozhodnutia ani len nezmiene a nijako ich nevyhodnotil. Vyslovil presvedčenie, že listinnými dôkazmi osvedčil skutočnosť, z ktorých vyplýva, že splnil všetky zákonné predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Poukázal na to, že v danom štádiu konania ide len o osvedčenie skutočností, nie o ich dokázanie. Akcentoval v tejto súvislosti aktuálnu právnu doktrínu, v zmysle ktorej súd pri osvedčovaní nemusí dodržať formalizovaný postup štandardného dokazovania. Osvedčené skutočnosti však spĺňajú atribút vysokej pravdepodobnosti. Je možné teda konštatovať, že osvedčenie skutočností nie je postavené na rovnakú úroveň s dokázaním skutočností, teda ich presvedčivým preukázaním (potvrdením ich existencie). Zastával názor, že ak mal súd určité pochybnosti ohľadne jeho dobromyseľnosti, tak za účelom ich odstránenia mal aspoň prijať návrh na ďalšie konanie a vydať vyzývacie uznesenie, na základe ktorého by sa mohli vyjadriť aj dotknutí vlastníci k jeho návrhu. Alternatívne súd mohol aj sám vykonať potrebné šetrenie na overenie správnosti tvrdení navrhovateľa, alebo ho vyzvať, aby označil ďalšie dôkazy na preukázanie skutočností, z ktorých vyplýva, že splnil predpoklady vydržania. Pokiaľ tak súd prvej inštancie nekonal, závažným spôsobom pochybil, postupujúc v rozpore s ust. § 359e ods. 1 CMP. Navyše nesprávne aplikoval (resp. neaplikoval) ust. § 35 CMP, z ktorého vyplýva, že súd je povinný zistiť skutočný stav veci. Súd postupoval aj v rozpore s Čl. 6 CMP, v ktorom je zakotvený tzv. princíp materiálnej pravdy, základom ktorého je povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci, pričom za tým účelom je súd povinný vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci nenavrhl. V danej veci sa súd ani nepokúsil zistiť skutočný stav veci a návrh zamietol bez vykonania akéhokoľvek šetrenia a dokazovania, čím je daný tiež odvolací dôvod podľa ust. § 62 ods. 1 CMP. Vytkol súdu prvej inštancie, že pochybil aj pri aplikácii hmotnoprávných predpisov, keď nezohľadnil ust. § 130 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého pri

pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Vzhľadom na uvedené mal za to, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Záverom odmietol „výčitku“ súdu týkajúcu sa neperfektnosti jeho návrhu, resp. vady v označení účastníkov konania, medzi ktorými označil A. J., nar. XX.X.XXXX, ktorý zomrel pred podaním návrhu (dňa 15.2.2021). K tejto argumentácii navrhovateľ poukázal na súdom opomenutý fakt, že v záhlaví návrhu uviedol aj právnych nástupcov tohoto účastníka, a to A. J. B., nar. XX.X.XXXX (ad 3/) a E. J., nar. X.XX.XXXX (ad 5/), ktorí sú žijúcimi osobami. Nesúhlasil ani s názorom súdu prvej inštancie, že ide o tzv. zrýchlené konanie, v rámci ktorého nie je potrebné vykonať dokazovanie v takom rozsahu, ako v prípade určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP. Podľa názoru navrhovateľa z príslušných ustanovení CMP (napr. § 359e ods. 1) vyplývajú práve opačné závery, preto napadnuté uznesenie nebolo vydané v medziach zákona. Súd svojim procesným postupom uprednostnil prílišný formalizmus rozhodovania nad zmysel súdnej ochrany, v rámci ktorej sa domáhal spravodlivosti, čo malo za následok porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Zároveň namietaným procesným postupom súdu došlo podľa navrhovateľa aj k porušeniu jedného zo základných princípov právneho štátu – zákazu odopretia spravodlivosti (denegatio iustitiae), v spojitosti s ktorým citoval právny názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo 31/2013 zo dňa 31.3.2014.

5. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie navrhovateľa ako podané včas a oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, lebo preskúmané uznesenie súdu prvej inštancie nie je zákonné a vecne správne, súd prvej inštancie nezistil riadne skutočný stav veci, návrh aj po právnej stránke posúdil nesprávnym spôsobom a v procesnom postupe odňal navrhovateľovi procesné práva a možnosť konať pred súdom v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktoré pochybenia nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Svojimi odvolacími námietkami, s poukazom na nedostatky v procesnom postupe súdu prvej inštancie pri odôvodňovaní rozhodnutia, na nesprávnosť a neúplnosť skutkového podkladu rozhodnutia vzhľadom na nevykonanie navrhovaných, resp. potrebných dôkazov a na nesprávne právne posúdenie danej veci súdom prvej inštancie z dôvodu nesprávnej interpretácie a aplikácie procesného predpisu i hmotnoprávných právnych predpisov, navrhovateľ uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP. Zároveň navrhovateľ v odvolaní výslovne uviedol aj odvolací dôvod podľa ust. § 62 ods. 1 CMP s poukazom na nedostatky pri zisťovaní skutočného stavu veci súdom prvej inštancie (súd nezistil riadne skutočný stav veci, ani sa o to nepokúsil a návrh zamietol bez náležitého preskúmania návrhu a vykonania potrebného šetrenia), ktorý bol podkladom pre rozhodnutie o zamietnutí návrhu navrhovateľa na začatie konania o potvrdení vydržania vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam.

7. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní (priebehu prvoinštančného konania) dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody podľa ust. 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP, rovnako aj odvolací dôvod podľa § 62 ods. 1 CMP, v prejednávanej veci sú preukázané. Odvolací súd konštatuje, že preskúmané uznesenie súdu prvej inštancie je po skutkovej a aj po právnej stránke nesprávne, a to z tých podstatných a relevantných dôvodov, ktoré navrhovateľ uviedol v podanom odvolaní a s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a v celom rozsahu si osvojuje odvolaciu argumentáciu navrhovateľa. Dôvodná a plne opodstatnená je i námietka odvolateľa, že odôvodnenie uznesenia je nepreskúmateľné, vnútorne rozporné a celkovo nepresvedčivé, ktorým súd porušil právo na spravodlivý proces a odmietol jeho právo na súdnu ochranu, pretože súd sa v rozhodnutí nevysporiadal s podstatnými skutočnosťami a argumentáciou navrhovateľa, ktoré mali pre rozhodnutie relevanciu a právny význam, odignoroval ním predložené čestné prehlásenia dotknutých účastníkov konania a príslušnej obce a ďalšie listinné dôkazy, z ktorých vyplýva, že splnil predpoklady vydržania, a pretože súd pri svojom rozhodovaní o návrhu a v procese dokazovania (osvedčovania rozhodujúcich skutočností) sa neriadil požiadavkami zákona (§ 359e ods. 1, § 359f ods. 1 CMP, § 35 a čl. 6 CMP) ani nezohľadnil ustálenú judikatúru súdov týkajúcu sa otázky dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, pričom vo

svojom rozhodnutí nevyvetlil, na základe akých skutočností dospel k záveru, že navrhovateľ neosvedčil splnenie predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním, resp. že nie sú splnené podmienky pre vydanie vyzývacieho uznesenia v zmysle ust. § 359f ods. 1, 2 CMP a je dôvodné návrh už v tejto (prvej) fáze konania zamietnuť.

8. Podľa posúdenia odvolacieho súdu zo skutočností tvrdených v návrhu na začatie konania a z predložených listinných dôkazov nie je (už na prvý pohľad) zrejmé, že navrhovateľ nemohol nadobudnúť tvrdené vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním, resp. si nesplnil osvedčovaciu povinnosť vo vzťahu k tvrdeniam o splnení zákonných predpokladov vydržania, a teda že neboli splnené podmienky na to, aby súd prvej inštancie upovedomil dotknutých účastníkov o začatí konania (doručil im podaný návrh) a vydal vyzývacie uznesenie postupom v zmysle ust. § 359f CMP. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie návrh na začatie konania o potvrdení vydržania podľa ust. § 359a a nasl. CMP preskúmal iba formálne (formalisticky), pokiaľ ho zamietol bez toho, aby vôbec zisťoval a riadne zistil skutočný stav veci, dôsledne v konaní skúmal, či navrhovateľ opisom tvrdených skutočností a predloženými vyhláseniami dotknutých účastníkov konania, potvrdením obce a ďalšími listinnými dôkazmi osvedčil svoje tvrdenia o dobromyseľnosti nadobudnutia, držby a užívania predmetných nehnuteľností a či splnil aj ostatné predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním k určitému dňu, resp. pokiaľ v prípade pochybností súd nevykonal potrebné šetrenie na overenie správnosti tvrdení navrhovateľa, ani nevyzval navrhovateľa na predloženie (označenie) ďalších dôkazov na preukázanie skutočností, z ktorých vyplýva, že splnil predpoklady vydržania (§ 359e ods. 1 CMP). V prípade, ak súd mal za to, že nie sú (neboli) splnené procesné podmienky konania z dôvodu neúplného návrhu, bol povinný postupovať podľa ust. § 129 CSP (§ 2 ods. 1 CMP) a vyzvať navrhovateľa na odstránenie väd podania. Vadou návrhu však nie je nedostatok označenia, resp. neúplné označenia oprávnených (všetkých) účastníkov konania, ktorých sa konanie o potvrdení vydržania týka (§ 359c ods. 2 CMP), pretože predmetné konanie ako obligatórne návrhové, má presne stanovený okruh účastníkov, ako vyplýva z ust. § 359c ods. 2 CMP. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že procesné postavenie účastníka konania v mimosporovom konaní na rozdiel od právnej úpravy sporového procesu je ovplyvnené odlišným charakterom tých subjektívnych práv a právom chránených záujmov a povinností, ktoré sú predmetom mimosporového konania. Podľa § 7 ods. 1 CMP účastníkom je ten, koho tento zákon za účastníka označuje. Súd je preto povinný v tomto (mimosporovom) konaní z úradnej povinnosti zabezpečiť účasť všetkých (zákonom určených) oprávnených subjektov v konaní, ktorých sa konanie o potvrdení vydržania týka, resp. o koho právach a povinnostiach sa má konať a rozhodovať, včítane ich právnych nástupcov (v prípade zomrelej osoby), aby nedošlo k naplneniu zásady „denegatio iustitiae“. Účasť oprávnených osôb súd zabezpečuje prostredníctvom inštitútu pribratia účastníka do konania v zmysle § 10 ods. 1 CMP (o pribratí účastníka do konania rozhodne súd uznesením).

9. Odvolací súd nemohol súhlasiť ani so spôsobom právneho posúdenia veci a otázky oprávnenosti držby sporných nehnuteľností súdom prvej inštancie, založenom na názore, že navrhovateľ v čase uzavretia darovacej zmluvy bez následného vkladu do katastra nehnuteľností nemohol byť v dobrej viere (dobromyseľný), že predmetné nehnuteľnosti nadobudol do vlastníctva. Tento právny názor je súčasťou rozhodovacej praxou a judikatúrou najvyšších súdnych autorít už prekonaný. V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade zdôrazniť, že ani Občiansky zákonník z roku 1950, ale ani v súčasnosti platný Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších právnych predpisov, nepredpokladajú pre oprávnenú držbu žiaden titul; pre oprávnenosť držby sa vyžaduje len, aby držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí (§ 130 ods. 1 OZ). K posúdeniu otázky dobromyseľnosti (oprávnenosti) držby na účely vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, odvolací súd poukazuje na súčasnú rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR i Najvyššieho súdu SR, ktorá jednotne konštatuje ústavnú konformitu staršej judikatúry, vychádzajúcej z takej interpretácie ust. § 134 ods. 1 v spojení s § 130 ods. 1 OZ, v zmysle ktorej sa nevyžaduje pre nadobudnutie vlastníckeho práva právny titul a pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom právnym (náleží Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018). Ústavný súd SR v náleze sp. zn. III.ÚS 468/2022 zo dňa 24.11.2022 sa k právnemu názoru, vystavanému na fakticite oprávnenej držby formulovanému vo veci sp. zn. III.ÚS 484/2015 zo 14.11.2018 explicitným spôsobom znova prihlásil. Zdôrazňujúc ústavne konformný výklad dobromyseľnosti držby uviedol, že „taký výklad ust. § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k

pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný... Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie“.

10. V zmysle záverov formulovaných v zmienených rozhodnutiach ústavného súdu sa od svojej dovtedajšej rozhodovacej praxe odklonil aj Najvyšší súd SR napr. v rozhodnutiach sp. zn. 5Cdo 210/2019 z 12.8.2021 a 4Cdo 275/2020 z 30.11.2022, v ktorých sa v súvislosti s interpretáciou ust. § 134 ods. 1 v spojení s § 130 ods. 1 OZ vrátil k právnym záverom staršej judikatúry. Uznesením sp. zn. 7Cdo/139/2023 zo dňa 13.12.2023 Najvyšší súd SR podľa ust. § 48 ods. 1 CSP, (súc viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze sp. zn. I.ÚS 197/2023 z 18.7.2023), s poukazom na nález ústavného súdu II.ÚS 484/2015 zo 14.11.2018 a svoje rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/210/2019, vec postúpil na rozhodnutie Veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR na riešenie právnej otázky (ktorá je dovolacím súdom riešená rozdielne), či môžu byť splnené podmienky vydržania (aj) bez existencie písomného nadobúdacieho úkonu (v okolnostiach danej veci na základe ústnej kúpnej zmluvy, pozn.). K nastolenej právnej otázke Veľký senát najvyššieho súdu vo svojom rozsudku sp. zn. 1VCdo/1/2024 zo dňa 13.5.2024 formuloval záver, že „právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie“.

11. Vzhľadom na uvedené bude úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci v ďalšom konaní odstrániť vytknuté nedostatky doterajšieho postupu a rozhodovania, skúmať procesné podmienky konania a návrh preskúmať predpísaným procesným postupom v konaní podľa ust. § 359a CMP z toho hľadiska, či navrhovateľ osvedčil tvrdené nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, zistiť skutočný stav veci (§ 35 CMP), právne vec posúdiť podľa relevantných hmotnoprávných predpisov a o návrhu rozhodnúť v súlade so zákonom a závermi ustálenými súčasnou právnou praxou v otázke posúdenia dobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností navrhovateľom a právneho dôvodu (titulu) jeho oprávnenej držby, formulovanými v zmienených rozhodnutiach najvyšších súdnych inštitúcií, ako aj v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí, ktorým je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie neopomenie, že môže sám vykonať potrebné šetrenie na overenie správnosti tvrdení navrhovateľa alebo ho môže vyzvať, aby označil ďalšie dôkazy na preukázanie skutočností, z ktorých vyplýva, že splnil predpoklady tvrdeného vydržania (§ 359e ods. 1 CMP). V prípade, ak súd po preskúmaní návrhu na základe navrhovateľom tvrdených skutočností a predložených listinných dôkazov, resp. z ďalších dôkazných prostriedkov alebo na podklade vlastných šetrení dospeje k presvedčeniu, že navrhovateľ osvedčil splnenie predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, vydá vyzývacie uznesenie a dôsledne dodrží postup podľa ust. § 359f a nasl. CMP. Ďalší postup súd prvej inštancie zvolí v závislosti od toho, či v konaní budú podané účastníkmi konania alebo inými osobami v určenej lehote námietky podľa § 359h CMP.

12. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, a to z dôvodov uvedených v ust. § 420 a nasl. CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch uvedených v ust. § 429 ods. 2 CSP.